

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vocabularius breviloquus

Reuchlin, Johannes

[Köln], 1487

Incipit tractatus de accentu perutilis

[urn:nbn:de:bsz:31-299351](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299351)

Fetus. Fecura. Felix
 Phebus. ⁊ phebe nō aut ephebus.
 Phronia pronidētia Phedorus.
 Ledoria. dicacitas. mordax Menia.
 Moncus. porcus sic ab hercule dictus.
 Mechus ⁊ meach Mericus ppriū viri.
 Meret ⁊ meroz. p tristitia. nō ar. p meritado.
 Menetius. p̄ patroclī.
 Meliteus Meledia.
 Hodeporus. viator.
 Hodeporicū. ad uer p̄scriptū opus.
 Prohemiu. Paremia puerbiū. Pena.
 Peni p̄io afris. Penitentia p̄nitet.
 Psalmidia. psalmodia.
 Trezen oppidū. Trezenius.
 Schenobates. conscensor fumū.
 finis.

Compendiosus de arte punctandi dialogus
 feliciter incipit

Discipulus. Salue magister egre-
 gie Magister. Et tu charissime a-
 dolescēs. D. Nūquid olim audui a
 te doctissime magr punctandi rōnes
 nedū legenti: verū etiā dicēti / simul ⁊ audito-
 ri / nō pūū adiuuētū p̄stare. M. Sic ē. con-
 sentanea etem pūcta / distīgenda s̄ lōis pres-
 sepant. p̄nūciat̄ sp̄m̄ recreat̄. auditorib⁹ q̄ oīo
 nis sensus distīguit atq; demōstrat. D. Dic
 igit̄ q̄so mihi in p̄mis. qd̄ ē pūct⁹. M. Jā fe-
 re dictū p̄ro. Est em̄ signū qd̄ v̄l figura / vel
 mora sua / clausulas separ. sensus distīguit. a-
 nimū recreat. spaciūq; cogitādi relinquit. Et fit
 aut mora p̄nūciacōis aut t̄pis: aut imp̄sione
 calami. q̄ p̄ctoz / alter alteri⁹ signū ē. dū ei
 calamo recte forma: v̄l q̄h p̄nūciandi oñdit.
 cū ar p̄nūciacōe: modū recte formādi. D. Lu-
 ius ar cū imp̄m̄ calamo: figure ē. M. Mo-
 do vni⁹: modo ali⁹ / atq; ali⁹: put aggregatio
 vocū recte postulat. Quisq; em̄ modis p̄p̄e q̄ /
 tem formari p̄r q̄ rōne / q̄nq; dicim⁹ esse gene-
 ra pūctoz l̄ ḡgula / cōma / colon / periodū / pū-
 ctūq; interrogatiuū. D. Nec ergo definitas et
 singula vbi locāda sint: oñde. M. plibentur.
 Nā ḡgula / est p̄p̄dicularis linea / v̄l r̄tā s̄ /
 sus p̄r̄ erecta sic. Que rite ponit post dictiones
 s̄bo ac p̄fectiōe carētes. vocat̄ q; a claris viri⁹
 ris ludi subdistincto. Cōma / ē pūct⁹ cū vir-
 gula sup̄ius eleuata ad modū h̄me virgule sic:
 ⁊ locat̄ ḡgrie post dictiones h̄ntes s̄bum: sed
 p̄fectiōis exptes. cui nomē distinctio est

Colon / est solus pūctus planus s̄m̄ imp̄s-
 sionē calami sic. Qui tamen si recte ponat̄ post
 dictiones rebitum verbū ⁊ p̄fectiōnē haben-
 tes: signat̄ t̄m̄ orationi quippiam non imp̄cti

nens iūgi posse: q̄ quidē oracō / nomē clausu-
 le forita ē. Periodus / ē pūct⁹ plan⁹ cum
 virgula curua inferius siue r̄oz sum ducta sic

Pūctus interrogatiuus ē pūct⁹ planus
 cū ḡgula retro r̄ta sic. Et locatur recte post ora /
 cōnē interrogantē. vt intelligis ne ea que dixi
 Et hec sunt genera pūctoz quibus clausulas
 distīguit de bes. Parenthesim s̄bo / q̄ ab
 incepta clausula sed nondū p̄fecta clauditur:
 duobas semicirculus (sic em̄ pleriq; eā vt hic
 vides: notare solent) poter̄ intercludere. D. vi
 ro. M. Sunt t̄m̄ alia puncta duo / q̄ clausu-
 las nō respiciūt. alterū quoz r̄p̄tū est / ad in-
 cognitū siue nomē siue cognomē p̄sone signifi-
 cādū. aut etiā loci / v̄l dignitatis. Cui puncto
 nomē / vt quibusdā placet: gemipūct⁹ ē. Bis
 etem p̄ transtuer̄sū cōp̄rimis sic. Alterū / sem-
 punctū noiant. qd̄ recte fieri solet p̄ transtuer-
 sum ad dextrā p̄r̄ tractū: cū in fine alicuius
 linee dictio scandit in altera mor̄ linea suscipi-
 ens p̄plementū sic. D. Et nūquid diceret / vt de
 his q̄z exēplū sup̄ neglexisti: factē pūū nunc
 poneret. M. Decz vuz. q̄re hoc sit exēplū.
 Cū neglecta debita partiōr̄acōis p̄structione
 recta punctandi r̄acō haberi nō possit: debet hu-
 ius artis cupidus / imp̄mis grāmaticē p̄cept̄
 operā dare. In q̄ r̄ cōordinandis dictionib⁹ /
 p̄fecta r̄acō tractur. D. Et dic pariter si placz:
 quo pacto puncta ip̄a (vt dixisti) ostendūt v̄ā
 pronūciādi. M. Salte in mora temporis.
 Virgula enim / dū pronūciat̄: parūā r̄epo-
 r̄iu morā erigit. Cōma / longiusculā: cum sus-
 pensa t̄m̄ voce. Colon tandē ⁊ Periodus / p̄-
 lirus interuallū desiderant. Nec de ratōe pun-
 ctandi / si ad exercitacionē accōmodaueris / ta-
 bi sufficient. q̄ grato animo suscipe velis. D. q̄z
 gratissimo. Semp̄ valeas p̄stantissime magr
 M. et tu amāissime adolecēs.

finis.

Incipit tractatus de accentu perutilis.

Accentus ē artificiosa modulatio
 vocū i significatia platōe Tres
 siquidem sunt platonēs scz melli-
 ca. que attendit in cantu. et illi ad-
 iacet neuma. qd̄ est cātus. Metrica q̄ attendit
 in scāsiōe metroz ⁊ illi adiacet temp⁹. Sig-
 nificatiua siue prosaica. que attendit in cōmuni
 sermone. ⁊ illi adiacet accētus. Sūt autē tres
 accentus p̄ncipales. s. acutus qui fit p̄ eleua-
 tionē vocis. vt in p̄ma syllaba hui⁹ nois d̄ns
 et r̄p̄sentat̄ p̄ figurā q̄ d̄i or̄ia. ab ori. quod ē
 acutum. Grauis qui fit p̄ inclinationē vocis.
 vt patet in media syllaba ⁊ v̄tima hui⁹ nois

De accentu

dñs r expñitur p figurā que d̄r bari. a bari.
 qd̄ est gr̄ue. Circūflexus q̄ sit p̄i p̄ clariōem
 prim̄ p̄ inclinacōem vocis. vtz in penl. hu^o in
 finitū amare. Circūflexus hodie ponit̄ cum
 acuto. nec est in vsu nostro. Prepter has tres
 sp̄s trib^o censet̄ noibus d̄r nāqz accent^o pp̄
 ter acutū. tenor p̄pter gūc. ton^o p̄pter circūfle
 xim. Vel ideo d̄r accent^o ab acc̄ nēdo. i. ad sig
 nificandū aliqd̄ canendo. qz ad hoc est accen
 tus inuētus vt significatio d̄cōnis meli^o disti
 guat. Tenor d̄r a tenēdo. qz vna syllaba ma
 gis minusue tenet. Ton^o q̄ si tonādi mod^o
 Regule de accētū s̄ tales. Nulla d̄cō de natu
 ra acuit vltimā nisi greca. vt Libye Agathe.
 vel hebraica. vt Dauid r Jacob. Itē nulla d̄i
 ctio naturalr breuis circūflexi debet qd̄ mo
 do accipitur p̄ acutū. Itē ois dictio regit̄ vno
 solo accētū. Omnis dictio monasyllaba fm̄
 cōem modū legēdi habet accentū acutū. vt fer
 er lex r lis r res. Itē omnis dictio dissyllaba
 acuit primā. vt hōgo deus ihōma. Itē omnis
 dictio triū syllabaz r pluriū h̄ns penultimā
 naturalr longā habet accentū sup̄ ipsā penul.
 vt fortuna habere poeta. Itē ois dictio triuz
 syllabaz r vltra habens penl. naturalr breuē
 acuit antepenl. vt domin^o r iusticia. De sc̄da
 regula excipiunt̄ plura. scz ergo qn̄ ponitur p̄
 causa ad d̄rām sui qn̄ est diuētō illatua. vt
 hoc facio ergo tui. modo acuit vltimā r̄ regu
 lam de bisyll. Puta qn̄ ponitur p̄ sicut ad dif
 ferentiā verbi puta in impatiuo. Pone p̄ re
 tro ad d̄rām verbi pone in impatiuo. Una. i.
 pariter aduerbiū p̄gregandū ad d̄rām nomi
 nis vna in ablatiuo feminino. Circū p̄posi
 tio vel aduerbiū ad d̄rām accusatiui huius
 nominis circū flexi. Item aduerbia in c. ter
 minata. vt illic istic illuc istuc illac istac illinc
 istinc. Item concisa. vt sumat p̄ sumauit. pri
 mas p̄ primatis. sic em̄ declinabatur antiqui
 tus. Et corrupta p̄ compositōem. vt viden. i.
 videtne. satin p̄ satitne. r apocopata ab inde.
 composita. vt abin. rein prou. in q̄bus redijt
 naturalis accentus qui debebat esse sup̄ sylla
 bam in. cum esset longa positione. Nei inter
 sectio ad d̄rām p̄nominis ei acuit vltimam.
 qua tñ p̄ monasyllaba vtuntur poete. Qui
 di^o. Nei mihi qd̄ feci quo me fruoz egit amā
 tem. Dij r ij. r cui r huic sunt dictōnes mona
 syllabe. vnde in metro debent acui fm̄ regulā
 de monasyllabis. tñ poete in metro aliqui d̄i
 uident̄ d̄ij r cui. aliqui p̄ monasyllabis vtunt̄
 Dij tñ r ij scribunt̄ p̄ duplex ij. sed p̄ferenda
 sunt p̄ vna. iuxta illud Eberhardi Saxe d̄ij

lege di. si vis vrbān^o haberi. Et doctrinale d̄r.
 J p̄feres r di. debet tñ ij. dupla scribi. Itē fal
 so aduerbiū ad d̄rām ablatiuo nois fallo. r si
 milr eo vno illo. C^o ntus ad d̄rām gr̄i cu^o In
 ero ad d̄rām s̄bi est aduerbiū. Si aut̄ querat̄
 q̄re in multis alijs tal̄ d̄rā nō fuet. vt mō ci
 ro r sero d̄m q̄ in vltia syllaba taliū sufficiat
 d̄rā t̄pis. nā qn̄ sunt aduerbia h̄nt vltimā cō
 munc. s̄ qn̄ sunt ablatiuū h̄nt eā longā. vari
 ui hō aduerbia r̄ posiet̄ p̄ducūt vltimā sp̄. et
 remanēt nois q̄uis aduerbia r̄ ponat̄. Lanis
 hō nō mutat accentū ad d̄rām hu^o s̄bi canis
 qz vtraqz est p̄ncipalis ps Cetera aut̄ h̄nt dif
 ferentiā p̄ accentū sua. vñ nō est maḡ nccitas
 q̄ in oibus inter q̄ cadit d̄rā p̄ accentū diuisi
 tas assignet̄. Cōcisio impedit nō solū sedaz re
 gulaz de accentu verū etiā terciā r quartā. nā
 sup̄ quācūqz syllabā fuerit accent^o in inteḡ d̄i
 ctōe sup̄ eandē remanet̄ incōcisa. vt amat p̄ a
 maur. sicut em̄ erat accent^o acut^o sup̄ ma. in s̄
 bo amauit. sic sup̄ eā remanet̄ incorrupta. Idē
 accidit in multis desinentib^o in as. vt n̄ras ve
 stras cuias arpinas rauēnas. optimas. r his
 silibus qz n̄ti erāt olim n̄ratis v̄ratis cuiat̄
 optimat̄. sic etiā q̄ris r illie r istie acuit̄ vlti
 mā. qz eoz inteḡ olim erāt q̄ritis illice r istice
 sed p̄ cōsione n̄ro t̄pe p̄ferunt̄. Hoc etiā p̄rit
 git i v̄ris apocopas. vt s̄gili. domiti. mercuri
 Toles em̄ v̄ri acuit̄ penl. q̄uis sit breuis. si
 cut illa eadē acueret̄ in v̄ris si diceret̄. o virgi
 lie. o domitie. o mercurie. r acuit̄ in n̄tis eoz
 vt virgili. r domitius. r mercuri^o. Nota aut̄
 qz cōcisio nō impedit naturalē accētū nisi mu
 tet̄ t̄ps vt p̄rit̄ p̄ p̄rit̄. p̄rit̄. p̄ducebat me
 diā. sed qz mutatu est t̄ps. i. breuis an̄ vocalē
 successit̄ p̄ longa. remanet̄ accent^o sup̄ an̄penl.
 fm̄ regulā. Silr est in audijt̄ p̄ audiuit̄ r sili
 bus. Itē cōcisio nō impedit regulā de accentu.
 si nō remanet̄ vocal̄ in cōsione. sed cū d̄r tenz
 p̄ deoz accent^o fm̄ regulā manet̄ sup̄ p̄mā. q̄a
 media syllaba o. sup̄ quā erat accent^o in inteḡ
 amora est. vñ cōcisio intelligit̄ nō mutato t̄pe.
 et vocali remanēte. Itē si remanecat vocalis ce
 mutet̄ significatio d̄cōnis nō impedit regulā.
 vt cū d̄r docibil. qz d̄r aptitudinē in fmone.
 accent^o est sup̄ ci. s̄z syncopatu d̄r vocal̄ qd̄ d̄r
 aptitudinē in hoie. vel re alia aiata. r sic est ac
 cent^o sup̄ do. Itē nō impedit regulā si mutet̄ ps
 orōnis. vt cū d̄r coloro. accent^o ē sup̄ mediaz
 sed inde deriuat̄ color. qd̄ h̄z accentū sup̄ p̄mā
 sic honor ab hōoro. labor a laboro. r odor ab
 odoro. Causa p̄fortij sit̄ p̄ generales regu
 las de accentu. vt quia cuius acuit̄ vltimam

ppter sortuz sui masculini qd est cu^o Utra
 qz pleraz ta in feino qz in neutro acuit penl
 ppter sortuz suoz masculinoz. qz utiqz z
 pleraz. cu^o etiā ca pte esse iunctio enclitica
 sine epitha sis. i. syllabica adiecto. s. qz. Ufus
 etiā facit p naturalē z generalē regulā. de accē
 tu. vt facio cis cū habeat pma naturalē breuē
 acuit eam in ppositis nō correpta vt calefacio
 cis cis. tepfacio cis cit. acuit penl. in scda z ter
 cia psona. Si aut mutat a. in. i. breuē hz ac/
 centū. vt inficis cit. Idēz d: de fideiueo tes.
 ber. cū iudeo habeat pma breuē. Itē vsucapio.
 ts ut. acuit penl. in scda z tertia psona. Itē sa/
 tis dare acuit penl. cū deheret ea cor. sicut venū
 dare z circū dare. hoc aut accidit. qz in. ff. z in
 alijs libris aliqñ d: qz reus dz adesse satisqz/
 dare. Itē vicecomes z archicoquus. z nomia
 numeralia. vt viginiduo viginutria. fio ces
 in ppositis acuit vltimā in scda z tertia pso/
 na. vt tepfio sis fit. z ceteris. Item enclitica. i.
 inclinatio immutat naturalē accentū in prin
 cipio z fine. In principio p istas pticulas si nū
 et ne. vt siqz nūqz z neqz. Ille em pncule in
 clinant accentū sequētis syllabe ad se. ita qz nō
 est pncipalis sup sequentē syllabā. sed sup p/
 mā. ppter eandē enclitica dz neqñ siqñ. an penl
 acuit cū deheret acui penl. qz est longa pstrōne
 Silr aliqñ acuit an penl. cā sortuz de siqñ. et
 neqñ. z ad differentia huius ablatiui aliqto
 ppter rheutonicos qz faciunt. d. p. t. fit etiam
 enclitica in fine per has iunctioes qz ve ne. qz
 inclinant accentum pcedentis syllabe ad se. vt
 legisne. purasqz. cōmuniterue. ita qz vltima syl
 laba dictionis pcedentis acuitur. z in ipsa
 enclitica semp grauat. z sic corripitur ibi
 duplex accentus. qz in dictōe pcedenti muta
 tur pncipalis accentus. qui esse deheret sup an
 tepenul. vel sup penul. z ipsa iunctio encliti
 ca que deheret acui grauat. Qñqz tamen nō
 inclināt accentū pcedentis syllabe. quod fit p
 pter corruptōem pcedentis vocalis. vt hecci
 ne. cum deheret dici heccene. corrupta est sylla
 bica adiectio. qz non erat de substantia dictō
 nis. et hoc factum est causa elegantie vel cau
 sa necessitatis. qz non est ponendus accent^o.
 pncipalis sup syllabica adiectōem cum ca
 reat sensu. Similr in vndiqz z deniqz non in
 clinatur accentus pcedentis syllabe. qz voca
 lis est ibi corrupta. nam vndiqz ppositum est
 ab vnde z qz. deniqz a denuo z qz. Causa etiam
 differentie qñqz enclitica nō suat vim suam.
 vt vtqz z itaqz. acuit antepenl. qñ sunt pposi
 te dictōes. qñ vero sine ppositōe ponunt ha/

tent accentum sup penul. Lessat quoqz incli/
 natio pcedentis syllabe. qñ enclitica iungit
 monasyllabe. vt mulier viros currit. non em i/
 uenit antefinalē syllabam quā inclinet. Amir
 tit aut iunctio enclitica vim suam causa cor
 ruptionis vel differentie vel monasyllabe. nō
 aut ppter interrogatōem. vt qdam dicū t cur
 d: Curritne Sortes platoqz. Ipsa em comū
 ctio videtur retinere naturalē accentū. i. acuit
 quod alibi nō facit. sed hoc accidit ppter mo
 dum loquendi. ipsa tamen inclināt accentuz
 pcedentis syllabe. scz to. cum dz ploroqz. Ip
 sa em enclitica facit vt dicamus vbiqz me. acu
 ta. qñ ipsa sit cōmunius. Proferf aut ende
 tice hec ppositio cum. qñ postponit pnoibus.
 me te se. nobis vobis. qz ipsa grauat acui es
 set vna dictio euz pcedenti pnomine. z ponit
 accentū sup syllabam pcedentē vltimā abla
 tiuoz vt nobiscum vobiscuz. Nobis pponit
 ppter vitandū cacephaton. vobis aut ppter
 sortium. Pcedente aut monasyllabo abla
 tiuo. nō videtur inclināte. cum ipse ablatiu^o p
 se acuat. vt cur dz meū tecū secū. nisi dicat
 qz iclinat accentū ad se. qz ipsa ppositio iclina
 tur. i. grauat. Si aut alijs ablatiuis post/
 ponat acuitur. vt qscuz qbuscū. z hoc ideo. qz
 potest eisdem pponi. vt cum q. a quo vel a qui
 et cum qbus. Distinctio facit p generales re/
 gula s de accentu. vt in interrogatōnis infiniti
 relatiuis cōiunctionibus z ppositionibus
 Relatiuum relatiue sumptum vel infinite tē
 tum grauat in omnib^o syllabis. vt Socra
 tes est albus qualis est Joannes. Socrates
 bene legit qualr legit plato. Nescio qualis sit
 plato qualr legit martinus. Sed interroga
 tiue positum. si est monasyllabum acuitur. vt
 quo vadis. si est polysyllabum acuit primam.
 vt qualr currit petrus. Qualis homo dispu
 tat. Silr acuitur qñ ponitur extra locutōem.
 i. materialir. vt hec vox qd est nomē. hec vox
 qlis est relatiuū. Hoc infinitū qz habet dupli
 ces infinitatē. nā eqpoller huc infinito qz. vt
 nescio qz currit. i. qz. z tūc acuitur. qñqz requit
 duo verba. vt qz interficiet tyrannū pmissū ac
 cipiet. i. qam qz. z tūc habet accentū grauē Idē
 dōm est de pmissibus infinitis. vt qlis qualir
 qz. z. z suatur idē in nō z obliqz. Quā
 do aut talia ponuntur relatiue distinguendū
 est. quia si ponuntur in ptextu. i. in eadē clau
 sula cum suo antecedenti grauant per omnes
 syllabas. z hoc est in locutione ponit. vt So
 crates qui currit mouetur. z qualiter legit soz
 tes legit martinus. Si vero per se ponantur

Id est extra preteritum. i. in alia clausula. tunc acciunt in illa syllaba. ad quam pertinet accentus regularis. ut fortes currit qui mouet. i. fortes currit et ipse mouet. Et sic legitur in Luca. qui fuit Jacob qui fuit Iehi. Sunt enim homini noia et ad uerba inceptiua clausularum. et tunc faciunt relationem explicitam. et tunc acciunt ad ostendendum hanc uiam. Quibus autem inserunt clausule sui antecedentes. et tunc faciunt relationem implicitam. et tunc trahunt a suo antecedente. et ideo amittunt naturalē accentum. et reguntur. Et hinc locum predicta distinctio in omnibus nominibus interrogatiuis et aduibus que relatione accipiunt. ut que / lis quecus quecus quecus / cuius. quo que unde et ubi. que cum que tu qualis que tenens. Et que que distinctio causa quare proposita ab inde acciunt ante. ut exinde deinde subinde. cum penult. que est longa positioe acciunt debet esse regulam. Priscianus autem de hoc per Breuissimum fieri. que sic accidit in aliquibus aduibus grecis. et hoc fit ne propositio uideatur venire per appositionem. Sed eadem ratione proposita ab inde. et a longe. et ab orsum. ut deorsum. sic debent preferri. Deum que omnes concordant que in deinde subinde proinde. et ceteris propositis ab inde. antepenult. acciuntur. Et similiter a quando proposita. ut si quando nequando aliquando. In alijs autem non omnes concordant ut abintus deintus. a longe de longe deorsum. et deorsum. deinceps decontra Ideo de quando et inde indubitanter teneamus. que ab eis composita debent in antepenult. acciunt. cetera autem sunt regulariter preferenda. tamen propter similitudinem tenendam persuaderetur super bibiam. ut talia etiam non antepenult. acciuntur. Qui autem corrigi non multum instet. sed potius dissimulet. quia hoc non uidetur auctori. scilicet Prisciano nisi de propositis a quando. et ab inde. Ut etiam aduibia a nominibus distinguantur contra quartam regulam. hec aduibia ultimo acciuntur alio aliquo et alio. Causa etiam distinguendi propositiones variant accentus suos. et quebus tres regule dantur Prima est. que propositiones per se prolate acciuntur in fine. scilicet quando ponuntur materialiter. ut ad que pars est. Secunda regula est. que prepositio suo casuali (ut extra domum iuxta portam) vel interpositio suis casualibus (ut tuam extra domum) vel prepositio casus relato ad suum casuale (ut extra mundi terminos) grauantur in omnibus syllabis Tercia regula est que propositioes postpositio casibus quos exigunt. vel postio per defectum uerborum. ut tu mihi de multis nati solus super. i. sapes. vel postio in fine. ut mille ho-

mines uenire super fuerunt generalē regulam. ut scilicet monosyllaba acciunt. et dissyllaba dictio acciunt primam. et trissyllaba me. per. Et si me. est breuis acciunt antepenult. saluis exceptionibus super predictis. Nec propositio uersus postposita acciuntur. uo trahit ipam ad faciendum unum aduibus locale. sem quosdam. ut italia uersus. et tunc acciunt per. uel dicatur que sunt due partes. et hinc inelinatione accentum predictis dictio ad hanc syllabam uer et omnes alie grauant et illa sola acciunt. siue creta flectit. et est enclisis. Coniunctioes etiam distinctio nis variant accentum. nam propositio grauant in omnibus syllabis suis. ut fortes currit igitur mouetur. postpositio uero fuerunt accentum regulare ut fortes currit mouetur igitur. et hoc propter encliticas. que postpositio grauant quemadmodum si proponerent. Distinctio regularis accentum conigit accentum in alijs syllabis quandoque corripit. ut meimet grauat me. queus sit longa propter principalem accentum que erat super primam que dicebat mei. que non potuit mutare syllabica adiectio Et sic tene de similibus. ut egomet illemet. Sic in impatiuo dicimus tenefac calefac. ponentes accentum super ultimam. quia principalis accentus in integro erat super eam. Sic uulsi pompeii et virgili. et tepetit et calefit. de quebus dictum est. Item accentum ponimus super hanc syllabam li. in hoc datiuo alieni quo merita uertur tanquam trissyllabo unum debet acciunt antepenult. sed praeci eo uertuntur tanquam tetrasyllabo. ideo ponunt accentum super eam quam habent per antepenult. De interiectionibus non potest dari certum documentum. nec de barbaris. nisi hoc que Omnis barbara uox non declinata latine. accentus super extremam fuerunt acciunt. Interiectiones quoque in fine sepius acciuntur. In. e. terminata dicunt quidam in fine acciunt ut allec allecis. De tenefac predictio et similibus non est dubium de allec satis approbat usus. de donec non forte sic. Interea loci sub una dictione proputatur. et ut tollat omnis ambiguitas a simone praerata sub uno accentu. et ponatur super antepenult In libro accentuum que dicit Prisciani. dicitur que aduibia in e. terminata breuiant in penult. ut hodie seculum. que a propro noieueniunt. producunt. ut Tulliane Martiane. Si in. m. producunt. ut meam tuam. Si in. i. breuiant ut uesper. Si in. o. c. differentie in ultimo fuerunt accentum ut falso. Si in. a. silr ut una. ne putetur esse nomen. Si in. as. in ultimo. ut alias. ne nomen esse uideat. Si in. r. breuiant ut breui Si in. ol silr. ut cedeol. Si in. c. in ultimo fuerunt accentum. ut illic illic Si in. s. breuiant ut fundit

De accentu

Ad habendū aliquā noticiā de accentu. nō debet placere ignorare q̄ oē p̄teritū dissyll. p̄ du. p̄mā. vt moueo moui. vñ in p̄positis illō p̄ritū fuerit illā eādē syllabā i accentu acutā. vt p̄moueo p̄moui. p̄tero p̄trui. decerno decerni. Excipiunt ab ista regula p̄terita q̄ hñt vocalē aū vocalē. vt nui sui spui. q̄ p̄ se p̄stra p̄mā ha lēt b̄renē. 7 in p̄p̄te accipiūt accētū ḡuē. vt in terfui p̄spui coram Excipiūt et ista p̄rita bi bi a bibo. fidi a fido. scidi a scindo. tedi a tō. das. steri a sto. tuli a fero. q̄ p̄ se hñt p̄mas bre ues in p̄su. 7 in p̄positis accipiūt accētū ḡuez siue p̄ma vocalis maneat siue muref. vt umbi bi circumsteti p̄didi 7 p̄tuli. Itē p̄terita ge minata corripit̄ duas p̄imas syllabas. vt tundo tutudi. cado cecidi. 7 sic penl. siue medi am corripunt tam in p̄su q̄ in p̄sa. in simpli citate. 7 in p̄positōe si abūciatur vna de gemi natis illa que remanet granatur siue corripit̄. vt concidi cōtudi. si vero remanet accentus ḡ uis erit sp̄ penl. vt p̄didici circūdedi circūste ti. Ab ista regula excipiunt illa que habent p̄ositōem vt mordeo momordi. spondeo spo / spondi. curro cucurri. q̄ p̄ducunt penl. tam sim plicia q̄ cōposita. Excipiunt etiā duo sine po / sitione. vt cedo cecidi. p̄ ferire vel incidere. et p̄edo p̄pedi. p̄ ventum fetidū facere. q̄ p̄d. me. in simplici 7 in p̄positis penul. vt concido cō cidī. excido excidi. me. p̄du. Itē om̄ne supinū dissyllabū p̄du. p̄mā. vt motus sterum. 7 sic p̄posita p̄ducunt penul. vt commotū restetuz. Excipiunt ista scz itum ab eo is. quitum a queo quis. citū a cieo es scde p̄iugationis. si / tum a sino nis. litum a lino nis. datum a do. das. statum a sto stas. satum a sero ris. raturum a reoz reris. rutū a ruo is. que oia in cōpositis breuiant̄ in penul. vt p̄citum oblitū dirutuz circumdarū. 7 sic de singulis. Excipit̄ ambituz ab ambio bis. q̄d p̄d. me. 7 statum de sto stas et statum que p̄du. syllabā sta. Ablutū bre / uiatit̄ Sedulius licētia poetica. sed cōiter te netur q̄ lutū de luo p̄du. p̄mā Verbalia in n. desinentia venientia a p̄bis p̄mis 7 q̄rte cō iuga. venientia etiā a p̄bis terciē cōiuga. des / nentibus in vo. diuisas syllabas. p̄du. penl. vt amamen audimen acumen. Sed venientia a p̄bis scde vel terciē cōiuga. non desinentib⁹ in vo. cor. penul. vt sedimen tegumen. Desinē tia in ilis. a noibus deriuata. p̄d. penul. vt ab edes edilis. a sedes sedilis. a senex senil. a pu er puerilis. ab anus anilis. p̄ter parilis a par. paris quod cor. Neutra in le. terminata. p̄ du. me. vt sedile. monile. ouile. cubile. Desine

tia in ilis p̄balia vel participialia. cor. penul. vt a fero fertilis. ab vroz vtilis. a tertus terti lis. a fictus fictilis. Desinentia in aris a noi / bus siue p̄bis deriuata. p̄d. penl. vt popularis scolaris militans Denoiatiua in ela des / nentia. p̄d. penl. vt tutela cautela suadela cāde la Denoiatiua in na desinentia. p̄du. pe. vt do ctrina regina medicina leena. In vna desinentia p̄d. pe. vt scriptura cētura tonsura Desinen tia in go trisyll. vel vltra siue sine deriuatiua si ue p̄mitiua siue p̄posita. p̄d. pe. vt virago cō / pago imago carthago simulago rubigo erugo Denoiatiua in to desinentia tam a noib⁹. q̄ a p̄bis vel a p̄cipijs deriuata. mō e. mō i. lon gam hñt aū do. mō u. vt dulcedo turpedo. li / bido cupido. fortitudo habitudo magnitudo Denoiatiua in al. desinentia si p̄mitiua eoz habuerint penul. p̄du. ipsa quoq̄ longā ha / bent penul. vt ceruix cervical. tribunus tribu / nal. vectus vectigal. Si p̄mitiua eoz habue rint penul. breuē. ipsa quoq̄ habent penul. breuē. vt animus vel anima animal De noiatua in etum habent penul. p̄du. vt rose / rum vinerū dumerū micetū quercetū De / noiatua in bulū desinentia. si habeant. i. vel a aū pe. 7 sint tetrasyllaba vel vltra corripit̄. i. vel a. ante bulū. vt cunabulū vocabulū vesti bulum. In ar. desinentia a noibus deriuata. si p̄sonantē habeant aū ar. p̄du. penul. vt lacus lacunar. lupa lupanar. Si vero habent voca / lem cor. vt laqueus laquear Ab hac regula ex cipiunt subligar 7 specular que cor me. 7 tabu lar etiam. Denoiatiua a grō 7 dō addita tas. cor. penul. vt bonus ni bonitas. p̄bus p / bi p̄bitas. rapax pax rapacitas. Denoia tiua in alis vel in ale. p̄d. penul. vt animalis. le. fluuialis le. Verbalia q̄q̄ in elis desinen / tia. p̄du. penul. vt patruelis crudelis fidelis Denoiatiua siue verbalia in orus. p̄du. pe nul. vt honorus canorus sonorus. In ofus desinentia p̄du. penul. vt ventosus speciosus virtuosus Denoiatiua in atus vel in itus. vel in vtus. p̄du. penul. vt tuniatus galea / tus. maritus turritus. cornutus astutus. Possessiuā in cis desinentia cor. penul. vt ita licus iliacus. Possessiuā in nas a duabus arboribus. cor. penl. vt oleaginus 7 faginus. Et ab aduerbijs tpalibus. vt crastin⁹ 7 seroti nus. In tinus si nō habent. t. a p̄mitiuis. cor. pe. vt diutin⁹ crastin⁹. Si hñt. t. p̄d. vt a ma tuta matutin⁹ medastin⁹ a medio 7 stando. vel tenendo. Hyacinthin⁹ adamantinus. et amethystinus. cor. pe. in versu fm poetas. sed

in p̄sa accunt. Scdm̄ em̄ veritatē breuiant
 pe. bysin̄ smaragdū coccin̄ hyacinthinus.
 adamantin̄ amethystin̄ crystallin̄. qz poete
 corripit̄ noīa q̄ sumunt̄ a noibus lapidū v̄l
 floz. Et regula Prisciani de talib̄ possessiuis
 p̄ducendis intelligit̄ de latinis. p̄dicta aut̄ su
 muntur a grecis Sed in inus desinētia acuit
 vsus in p̄sa. Unū est etiā quod cor. q̄nis nō
 sumat̄ a floze vel lapide. vt murin̄ a mura ar
 toze. Possessiua a p̄mitiuis in a. venientia p.
 pe. vt a syllā syllanus. a rhoma rhoman̄. Itē
 a pluralibus dypthogatis p̄d. pe. vt a thebe.
 thebanus Itē a noibus in ius vel aduerbijs
 in e. h̄nt̄ aī pe. longā. vt Pompeius pompe
 ianus. Julius iulian̄. q̄tridie q̄tridian̄ me
 ridies meridian̄. Itē a desinentib̄ in cus. v̄l
 in culus. h̄nt̄ p̄du. a. pe. vt rusticus rustican̄.
 tuscus tusculan̄. q̄ a bisyllabis p̄du. i. me
 diam. vt porcus porcū. Itē a neutris in um
 h̄nt̄ a. p̄du. vt oppidū oppidan̄. Itē p̄ctūqz
 a terciā declinatōe h̄nt̄ a. p̄d. vt mōs mōran̄
 sol solan̄. Itē neutra in e. dāt. i. p̄d. vt mare.
 marin̄. p̄nestē p̄nestin̄. Itē q̄ h̄nt̄ pares sylla
 bas in ntō 7 in gō dāt. i. p̄d. vt hercules lis
 herculin̄. vetres verris verinus Itē a noi
 brutoz h̄nt̄ a. p̄du. vt ap̄ ap̄nus. ceruus cer
 unus. formica formican̄. 7. vel e. aī culus l
 cula sp̄ recipit̄ accentū breuē in p̄sa. vt ignicu
 lus ouicula. nucula vulp̄cula. Neutra in oz
 desinētia. 7 greca in oz. cor: reptā p̄. in obliq̄s.
 vt marmor marmoris. 7 deriuata a p̄mitiuis
 corripientib̄ penl. vt memor memoris. a me
 moro as q̄s cor. me. 7 bicorpor bicorporis q̄s
 p̄ponit̄ ab hoc noīe corp̄. q̄s cor. p̄. in obli
 q̄s. cetera p̄du. penl. in gō. vt amor amoris.
 vt oz veozis. arbor arboris nō suat regulā. qz
 deriuat̄ a robur boris q̄s cor. me. in obliquis
 Indecor indecoris. cor. p̄. in obliq̄s. qz olim
 antiq̄ corripiebant decoz oris in obliq̄s. Ista
 noīa femur or̄. robur oris. ebur oris. tecur or̄
 cor. p̄. in obliq̄s. In ir. masculina latin̄ cor.
 p̄. in obliq̄s. vt calyx l̄cis. formicis. barba
 ra q̄qz. vt volux lucis. In er. q̄qz e. in. i. correp
 tam mutata vt ap̄ ap̄icis. h̄terit̄icis. remex re
 migis. p̄ter veruex v̄necis Neutra in us. d. v̄l
 l. vel. n. v̄l. p̄. p̄cedentib̄. e. cor. h̄nt̄ in obliq̄s
 vt pondus d̄s. olus l̄s. onus n̄s. opus ope
 ris. Neutra in ar. deriuata. p̄du. penul. a. in ob
 liquis vt calcar caris. torcular laris. p̄ter iu
 bar quod breuiatur in obliq̄s teste Virgilio
 Iubare exorto. Aduerbia q̄ sunt a d̄o p̄ ad.
 d̄itōem ter. breuiant̄. vt fortiter feliciter. Ara
 trū sp̄ d̄eret. p̄ducere mediam. qz a vocalis sp̄

naturali longa videtur. vt arabam arator ara
 trix arare. Iuuenal̄ cor. penl. hū d̄ictōis tom
 bicinus dicens. Delicias 7 panniculos tom
 bicin̄ vrit. Attende q̄ noīa a ciuitatib̄ v̄l lo
 cis alijs sumpta q̄ vident̄ patria siue gentilia
 cū reperiunt̄ in biblia in ita. p̄d. p̄. 7 s̄nt̄ cōis
 gl. vt hyerosolimita ascalonita. Si s̄o termi
 nent̄ in ites. p̄d. p̄. 7 s̄. mas. ge. 7 p̄me tecli. v̄l
 terciē. vt thesbites te. vel tis s̄m̄ artē. Si s̄o
 terminent̄ in iris. p̄d. me. seu. penl. 7 breuiat̄
 in gō crescente in itidis. vt moabites bitidis
 amonitis itidis. Nota q̄ nō p̄t̄ recte accētuare
 re qui nescit coniugātes s̄oiz distinguere ob
 suare. nam q̄n̄ in prima coniugāte venitur ad
 trissyllabas vel tetrasyllabas partes sp̄ p̄du.
 cendā est penul. vt in amo as. amamus. mas
 amabam bas amabamus bas. 7c. Excipitur
 p̄teritum plus q̄ p̄fectum quod cor. penul. in
 tetrasyll. vt amaueram ras. rat. 7 futuz indi
 catiui eiusdē. in p̄mis 7 sedis p̄sonis plurali
 bus. vt amabimus amabitis. 7 p̄teritum p̄
 fectum 7 plus q̄ p̄fectum. 7 futuz subiunctiui
 Excipiuntur etiā ab hac regula q̄dam irregu
 laria in hoc versu p̄prehensa. que non suant
 omnino formaz in p̄teritis. s̄. Ere. do. do. mi.
 iu. flo. pli. co. fri. so. ne. ve. la. se. cu. to. De s̄o
 aut̄ do das. nota q̄ in p̄positis debemus corri
 pere. a. q̄n̄ venit penul. 7 debemus e. p̄ducere.
 p̄terq̄s in p̄terito. v̄n̄ s̄sus. In do das verbo si
 sit polysyllaba noscas. Q̄ de longatur sed da
 sp̄ breuiatur. P̄teritū d̄erur breuib̄ s̄. e.
 breuietur. S̄cda coniugatio in trissyllabis vel
 vltra. sp̄ cor. penl. in p̄ma p̄sona. vt sedeo vi
 deo rubeo. In plurali p̄sentis t̄pis indicatiui
 modi sp̄ p̄du. pe. p̄me 7 scde p̄sone. vt sedem̄
 sedetis. Et in toto p̄terito imp̄fecto p̄du. penl
 in trissyll. 7 vltra. vt sedebam bas. sedeba
 mus batis bant. De p̄terito p̄fecto nō potest
 dari certa regula. nisi q̄ in facientibus p̄teritū
 in iii. diuisas syllabas. sp̄. i. pe. cor. in plurali.
 vt docuimus erubnuimus. 7 est vez in quoli
 bet verbo 7 coniugatione. vt fuimus. sp̄uimus.
 amauimus sedim̄ legim̄ audiim̄. In p̄te
 rito plus q̄ p̄fecto cor. pe. in toto singulari. vt
 sederaz ras rat. Et in terciā p̄sona plis nume
 ri sederant. In futuro trissyll. 7 vltra p̄d. penl
 in toto singulari. vt docebo bis bit. 7 in terciā
 plis numeri vt docebūt. In p̄senti impariui.
 p̄d. penl. in p̄ma 7 scda persona pluralis nu
 meri. vt sedeamus sedete. In futuro trissyll. 7
 vltra p̄du. pe. p̄totum. In p̄senti coniuncto.
 optatiui. 7 p̄terito coniuncto eiusdem. p̄du. pe.
 p̄totum. In futuro p̄d. p̄ma 7 scda pluralis.

numeri. In presenti subiunctiuu silr. In preterito
 imperfecto pdu. oēs. In preterito perfecto cor. oēs.
 In plusquamperfecto p. oēs. In futuro cor. oēs. In
 infinitiuo. p. penl. in trisyll. et vltra tam in p.
 senti q̄ in preterito perfecto et plusquamperfecto. In
 secunda coniugatione sp. e. penl. pd. añ re. tam in acti-
 uo q̄ in passiuo exponenti. excepto futuro do-
 cebere. In tertia coniugatione. p̄ma et secunda plura-
 lis numeri indicatiui modi. cor. penl. vt legi-
 mus legitis. In preterito imperfecto pdu. p. p. rotū.
 In preterito perfecto pdu. secunda singularis nume-
 ri. et secunda et tertia plis numeri. In preterito plus-
 quamperfecto pdu. p̄ma et secunda plis numeri. In im-
 patiuo pdu. p̄ma p̄sona pluralis numeri in p̄-
 senti. In futuro pdu. oēs plis numeri. In p̄-
 senti optatiui pdu. p̄ma et secunda plis numeri.
 In preterito coniunctiuo pdu. omnes. In futuro
 pdu. p̄ma et secunda pluralis numeri. In presen-
 ti subiunctiuu similr. In preterito imperfecto silr.
 In preterito perfecto cor. omnes. In preterito plus-
 quamperfecto pdu. omnes. In futuro cor. omnes.
 Presens infinitiuu cor. preteritum. e. p. ante re.
 cor. sp. in tertia coniugatione. nisi in preterito actiuu
 et in futuro passiuu. Quarta coniugatio pdu.
 p̄ma et secunda presentis indicatiui modi plu-
 ralis numeri. et rotum preteritum imperfectū. et
 in trisyll. et vltra totū preteritū et perfectū. excepta
 p̄ma p̄sona pluralis numeri. nisi interuenierit
 syncopa. In preterito plusquamperfecto pdu. p̄ma et
 secunda pluralis numeri. sic in futuro. Sic et in
 presenti impatiui modi. In futuro pdu. oēs i tri-
 syll. In presenti optatiui. oēs pdu. in trisyll. et
 vltra. et in preterito silr. In futuro pdu. p̄ma et se-
 cunda pluralis numeri. sic et i presenti subiunctiuu.
 In preterito imperfecto oēs p. In preterito perfecto
 oēs cor. In preterito plusquamperfecto oēs p. In fu-
 so omēs cor. In infinitiuo. p. penl. in trisyll. In
 presenti preterito et futuro qd̄ sumit ex supino.
 J. penl. añ re. sp. pd. in quarta coniugatione. A añ
 re vel ris. p. in quilibet coniugatione. vt amaris vl
 amare. docearis vel re. legaris vel re. audiaris
 vel re. p̄ter do das cū suis oppositis qñ rema-
 net p̄me coniugationis. E. penl. añ r̄nt. vel añ re.
 pdu. in presentis cuiuslibet coniugationis. E. penl. añ ris
 vel re. nō p̄cedente b. pdu. in quilibet coniugatione
 nisi in presenti tertia coniugationis. E. penl. añ ris
 vel re. p̄cedente b. sp. cor. Quattuor sunt
 verba q̄ nō sequunt̄ has regulas. vt sum vo-
 lo fero et edo. De volo d̄r. v. Uelle velim vel-
 le sunt vultis anormala vis vult. Itē in istis
 ser locis est anormalū. in quibus sequunt̄ alia
 p̄ba q̄ p̄ferant̄ sicut illa Alia etiā deficiunt in p̄-
 senti. vt odi. noui. cepit memini. q̄ aprant̄ tes

cie coniugationis. Aio ais. q̄rte coniugationis. ē in impatiuo al.
 In quo q̄s tertia coniugationis. ē inque inqueat. fo-
 rem res rer fore nō habet plus. Quisum? ex q̄
 so t̄m. nec pla reḡnis. Aue auete. Salue salue-
 re. Vale valete. sunt sc̄de coniugationis. Incipit inci-
 piunt. Explicit expliciunt. tertia coniugationis. Infit. i.
 dixit vel d̄r. fago. i. faciam. Ledo. i. dic. Au-
 sim ausis ausit. i. audeā. as. at. in subiunctiuo
 Apagesis in impatiuo apagite. i. quiesce et q̄e-
 scite. Quat. i. letatur. ouant et ouans nō plus
 reperit in vsu. Nota q̄ vocalis añ vocalis
 in latinis dictionib? cor. vt caprea fouea vi-
 deo doceo similia. Excipit ḡtis in ius. vt il-
 lius istius. t̄m alterius cor. q̄ in duab? sylla-
 bis sup̄at n̄m. Alius aut̄ in n̄o cor. s̄ in ḡto
 pdu. Excipit etiā ḡtis et d̄tis q̄nte recli. p̄si-
 nens in ei. pducat̄ em̄ si habet ei vocalis añ se
 vt dies diei. acies aciei. si s̄t p̄sonantē cor. vt
 fides fidei. De grecis aut̄ et p̄grinis hec sit ti-
 bi regula. Om̄ noia femina p̄suerunt pdu-
 ci. vt ostrea corea galathea medea platea. r̄c.
 In ia. si sunt noia mulier pduca p̄nūciam?
 vt Maria Argia. r̄c. Si aut̄ descendūt a ma-
 sculino breuiam? vt a Claudi? Claudia. a Ju-
 lius Julia. Excipit Lucia q̄ pducat̄. Terra/
 syllaba et vltra breuiat vsus noster. vt Atha-
 lia Anastasia Cecilia. et cetera similia. q̄uis q̄
 r̄ndā vsus longa p̄nūciat̄. Noia regionū i
 ia. latina cor. q̄uis greca plus acuant. Ut de
 P̄us. in vii. vt Libya Syria. r̄c. In appellatis.
 vsus tene. nam regule grece a latinis ignozat̄
 hec t̄m acure in penultima solem?. sicut est ago/
 nia allegoria armonia epiphania hierarchia
 phantasia logia. et ab eo opposita. vt genealo-
 gia tropologia. melodia p̄bisonomia symonia
 symphonia psalmodia vsa. mō illa in antep̄-
 nit. acium?. castrimergia latria neomenia sche-
 nophegia. Nomen in eas solet pduci. vt An-
 dreas Eneas Egeas. Masculinū in ias so-
 let pduci. vt Helias Hieremias. r̄c. s̄z nom̄
 sei. cor. vt herodias. Nomē in aus et in ius so-
 let pduci. vt Menelaus Bartholomeus. No-
 mē in eū. vt canopēu mausoleū. pdu. s̄z P̄tho-
 lomeū licet cōius pdu. a quibusdā t̄m cor. Mo-
 men in ius qd̄ grece d̄r in ius. cor. vt Corne-
 lius Claudi? Tullius. Reliq̄ noia breuiat̄
 et in fine acuant. vt Bersabee. gelboe. et cetera
 huiusmodi. finis

Incipit Breuiologia
 Vocabularius.